

20

SCHEROSON

ophthalmicum

Buisje met 2cc.
echte olie-oplossing
van **CORTISONE**
in de vorm van oenanthaat

Schering

Verenigt de voordelen van oog-zalf en collyre

HUIS RODOLPHE COLES, N. V.
DIEGEM-BRUSSEL

STUDIO'S

VEGELS FRANKRIJKEI 98
ANTWERPEN

Mededelingsblad van het

A.V.O.H.V.

Inhoud

De Nederlandse Cultuur in Europa
Ant. K. J. Verleye

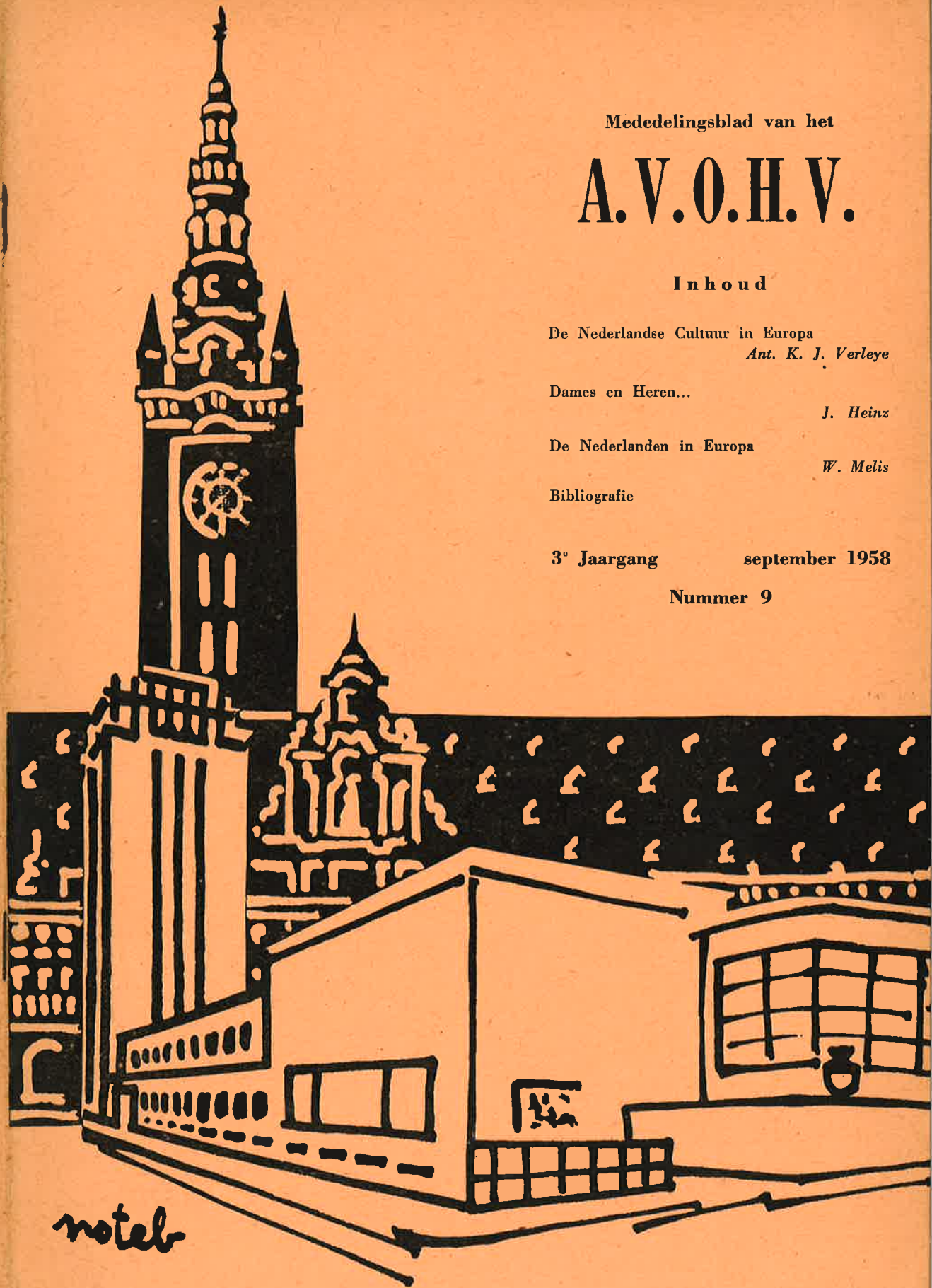
Dames en Heren...
J. Heinz

De Nederlanden in Europa
W. Melis

Bibliografie

3e Jaargang september 1958

Nummer 9

notab

**ZUIGELINGEN-EN DIETVOEDING
VAN EIGEN BODEM
HOOGSTE KWALITEIT**

gracilac

volle gezuurde melk
voor zuigelingen

premalac

half-afgeroomde
gezuurde melk
voor zuigelingen

Diédex

voedingsuiker

annalac

zoutloze half-vette melk

desal

zoutloze melk voor
toekomstige moeders

plenolac

volle melk

**DIADAL N.V. NOSTA
OPWIJK**

MEEST MODERNE EN WETENSCHAPPELIJKE DIETVOEDING

J. Pict

MEDEDELINGSBLAD

VAN HET

ALGEMEEN

VLAAMS OUD-HOOGSTUDENTEN VERBOND

REDAKTIE : Mr. J. Heinz, Violierstraat, 4, Antwerpen.

BEHEER : Sekretariaat van het A.V.O.H.V., Nieuwbrug, 21, Brussel (P.R. nr 42.92.38).

PUBLICITEIT : N.V. Publicarto, Wetstraat, 208, Brussel (tel. 02.339630).

De Nederlandse Cultuur in Europa^(*)

De man die op dit ogenblik het lot van Frankrijk in handen heeft, Generaal Charles de Gaulle, begint zijn oorlogsherinneringen aldus :

« Toute ma vie, je me suis fait une certaine idée de la France. Le sentiment me l'inspire aussi bien que la raison. Ce qu'il y a, en moi, d'affectif imagine naturellement la France, telle la princesse des contes ou la madone aux fresques des murs, comme vouée à une destinée éminente et exceptionnelle. J'ai, d'instinct, l'impression que la Providence l'a créée pour des succès achevés ou des malheurs exemplaires. S'il advient que la médiocrité marque, pourtant, ses faits et gestes, j'en éprouve la sensation d'une absurde anomalie, imputable aux fautes des Français, non au génie de la patrie. Mais aussi, le côté positif de mon esprit me convainc que la France n'est réellement elle-même qu'au premier rang ; que, seules, de vastes entreprises sont susceptibles de compenser les ferments de dispersion que son peuple porte en lui-même ; que notre pays, tel qu'il est, parmi les autres, tels qu'ils sont, doit, sous peine de danger mortel, viser haut et se tenir droit. Bref, à mon sens, la France ne peut être la France sans grandeur ».

Met deze precies afgewogen, zorgvuldig geschaafde bewoordingen legt de Gaulle één van zijn voornaamste zielsstructuren bloot, wellicht zelfs de leidende gedachte van heel zijn streven. Voor velen zijner landgenoten van de volwassen en oudere generaties, is deze fundamentele trek kenmerkend. Hij is een product van een bepaalde opvoeding en traditie, en meer in het bijzonder van een nationalistisch zicht op de geschiedenis.

Ik geloof, dat ieder mens, die zijn opleiding vóór ± 1940 genoot en geen ontwortelde is, bij het beschouwen in zijn gemoed een dergelijk min of meer mythisch-geladen oerbeeld van zijn land zal ontdekken. Het is als een onmiddellijk gegeven van het bewustzijn. Bij ons, bewoners van de Lage Landen, zal het beeld niet die dimensie van grootheid vertonen, waarmee de voorstelling van het eigen land voor een Fransman of een Duitser opduikt. Naargelang ons temperament of onze vorming, zullen de Nederlanden ons voorkomen als het schrijn van onze burchten en steden met hun kathedralen; als de bakermat van de innige mystiek van Hadewych, Ruusbroec of Geert Grote; als het milieu waarin Rembrandt, Breugel of Memlinc hun inspiratie

* Rede uitgesproken op de algemene vergadering van het A.V.O.H.V. te Brussel, de 29 juni 1958.

vonden ; als de wieg van de stedelijke vrijheden, van het gildewezen of van de grote zeevaartradities. In plaats van grootheid of leidersroeping, suggereert het oerbeeld van onze Lage Landen eer het idee van innigheid, gemeedelijke wijsheid, besef van de waarde van de menselijke persoon, geordend-zijn, gezonde levenslust. Zo komt het ook de buitenlandse bezoekers voor. Ik herinner me de uitroep van een Poolse dame op de marktplaats te Veurne : « Comme tout est bien ordonné ici dans votre pays, et à l'échelle humaine ! »

Tot over een paar decennia leek dit beeld van onze Nederlandse levenswijze en cultuur nog welomlijnd. Voor ons, Nederlanders en Vlamingen van de thans volwassen generatie, stelde het betrekkelijk weinig problemen. Doch welke voorstelling zal onze tegenwoordige jeugd zich van onze Nederlandse cultuur vormen ? We raken hier het uitgangspunt van ons betoog.

1. Een wereldcultuur in wording.

Wat de Gaulle over zijn voorstelling van Frankrijk vertelt, en wat anderen in 't algemeen zicht eertijds van hun eigen land konden voorstellen, begint thans erg op romantiek te gelijken. Terwijl vroeger een natie de harde kern vormde waarrond zich het beeld van een welomlijnd beschavingsgebied aftekende, lijken in de smeltkroes van het hedendaags wereldgebeuren, waar het geschiedenisverloop almaar door sneller voortwentelt, de afzonderlijke culturen als evenveel ingrediënten van een reusachtige cocktail. Is een cultuur thans nog in staat haar eigen persoonlijkheid te handhaven ?

Door de ontwikkeling van de techniek der verbindingsmiddelen komen we immers in een periode terecht, waarin een wereldsamenleving groeit, waarin de afzondering van de gebeurtenissen voor goed tot het verleden behoort. We leven in de tijd van de wereldeconomie, van de wereldorganisaties, van een wereldcultuur in wording. Er is een wisselwerking van ieder punt van de aarde — en dit op gelijk welk gebied — op alle andere punten. Geen wonder dat de werelddimensie waarin we leven haar invloed heeft op onze denktrant. Zoals men ten tijde van de Assyrische koning Nebukadnezar in termen van multinationale rijken begon te denken, zoals de keizerzalving van Karel de Grote de stoot gaf tot de doorbraak van de idee « Christenheid », zo leert ook de ontwikkeling van het wereldgebeuren ons heden ten dage op wereldschaal denken en voelen.

De huidige wereldbevolking leeft, schematisch uitgedrukt, tegen een gemeenschappelijke achtergrond. Dezelfde omvormingsfactoren vinden we overal aan het werk, zij het ook met ongelijke sterkte. Het zijn : de snelle vooruitgang van de natuurwetenschappen en de sterke greep van de techniek op de hedendaagse samenleving ; de fantastische aangroei van de wereldbevolking ; het doordringen van de ontvoogdingsideeën (kleurlingenvolken, vrouwenemancipatie, democratisering van het politiek, het economisch en het cultureel leven) ; een sterke migratie op wereldschaal (we leven in de tijd van de grootste volkerenverhuizingen) en tenslotte, een steeds krachtiger wordende benutting van de toegepaste psychologie als middel ter beïnvloeding van individuele en collectieve gedragingen.

Terwijl deze omvormingsfactoren overal aan het werk zijn, kristalliseert zich een wereldbeeld, dat gemeengoed wordt bij de ontwikkelde bovenlaag van alle volkeren. De bevindingen van de wetenschap over het heelal, over de oorsprong en de ontwikkeling van de levende soorten, over de geschiedenis van de onderscheidene beschavingskringen, over de physica, de geneeskunde, de biologie en de psychologie vormen een gemeenschappelijk bezit, dat een basis-element vormt van de groeiende wereldcultuur. De titel van Wendell Wilkie's boek, « One World », is in dit opzicht zeker gerechtvaardigd.

2. Toch behouden de onderscheidene cultuurkringen hun eigen karakter.

Deze werelddimensie is echter niet de enige werkelijkheid noch het enig Leitmotiv in het hedendaags tijdsbeeld. Reeds nu groeit het besef, dat een eventuele wereldrechtsorde in de toekomst nooit gezond zal kunnen werken, tenzij ze gesteund is op deelfederaties ; dat er naast wereldeconomische betrachttingen ook intensieve streekplanning dient beoefend ; dat een wereldcultuur nooit kosmopolitisme mag betekenen, maar integendeel sterker dan ooit de verscheidenheid van de cultuurkringen moet eerbiedigen. De periode die de UNO zag geboren worden, gaf ook het ontstaan aan regionale organisaties : het communistisch blok, het Panarabisch streven en Verenigd Europa. En we kunnen zelfs zeggen dat dit streven naar regionale ordening — in de zin waarin het UNO-handvest dit verstaat — krachtiger is dan de pogingen aangewend voor het instellen van een wereldrechtsorde.

In Europa wordt er aan de Europese eenwording beslist meer energie besteed, en vinden de bewegingen die zich daarvoor inzetten meer aanhang dan b.v. de Associatie voor de Verenigde Naties. Niet dat het belang van de UNO miskend wordt. Doch we voelen instinctief aan, dat de totstandbrenging van de Europese eenheid ons op betrekkelijk korte tijd een noodzakelijke tussengeleding zal bezorgen tussen onze natie-staten, die voorbijgestreefd zijn, en een wereldorganisatie die te groot en te veraf is om zonder tussenvlak direct van uit de natie-staten bereikt te worden. Zoals een staatsordening niet gezond werkt, wanneer de individuele personen bij gebrek aan kleinere gemeenschappen en belangenorganisaties onmiddellijk tegenover het centraal staatsapparaat komen te staan, zo hebben we ook in de wereldordening behoefte aan « tussenstations » tussen de natie en de mondiale instanties.

Trouwens, ondanks de gemeenschappelijke achtergrond van een groeiende wereldcultuur, zullen de verscheidene beschavingskringen toch altijd hun eigen persoonlijkheid blijven bewaren. Er bestaat veel gemeenschappelijks, doch het wordt op een eigen manier verwerkt. Ook hier gelden de oude adagia : « omne quod recipitur, recipitur ad modum recipientis », en : « omne agens agit sibi simile ». Een oud-student van het Europa-College, thans verbonden aan de Britse diplomatieke dienst in Japan, vertelde mij dat hij tijdens de eerste weken na zijn aankomst aldaar de indruk had, alles te verstaan van de Japanse samenleving. Na een jaar verblijf stelde hij vast, dat er onder de uiterlijke gedragingen, gevoelens en begrippen scholen, die hem tot een heel andere interpretatie dwongen. Dezelfde dingen hebben een verschillende betekenis naargelang ze zich in Europa of in Japan voordoen. Dit geldt zelfs voor de USA. Salvador de Madariaga ontmoette eens op het vliegveld van New York Graaf Herman Keyserling. Ze hadden de heenreis samen gemaakt. Toen Madariaga uitdrukking gaf aan zijn verwondering over het feit dat zijn reisgezel veel vroeger dan hij had aangekondigd naar Europa terugkeerde, antwoordde Keyserling : « Als ik hier nog een dag blijf, zal in mijn boek over de Verenigde Staten niet meer kunnen schrijven ! » Hij begon teveel problemen te zien onder de oppervlakte van de verschijnselen, die hij bij zijn aankomst in de U.S.A. direct meende te begrijpen.

Trots het gemeenschappelijk net van culturele en technische verworvenheden, blijven de beschavingskringen ook nu nog gedifferentieerd. En zo zal ook onze Europese cultuur haar eigen stempel blijven bewaren, ondanks de wereldcultuur in wording.

3. De Nederlandse cultuur in West-Europa.

Hetzelfde kan gezegd van onze Nederlandse cultuur, die in de biotoop van de westeuropese cultuurkring leeft. Hier komt het er op aan, enkele overge-

leverde clichés te onderzoeken. We mogen ons niet stroomafwaarts op de gemakkelijke vloed van de traditionele opvattingen laten drijven. Is het zo, dat de som van de onderscheidene Franse, Duitse, Italiaanse, Spaanse enz. culturen de westeuropese cultuur uitmaakt? Of zijn die culturen slechts bepaalde facetten van éénzelfde cultuur?

Wanneer we het daarstraks hadden over een groeiende wereldcultuur, konden we beweren dat de onderscheidene grote cultuurkringen desondanks hun eigen personaliteit blijven bewaren. Ze zijn historisch gegroeid in de loop van een eeuwenlang proces en tijdens een periode, waarin de betrekkingen tussen de cultuurkringen zeer los waren of nauwelijks bestonden. In het tijdvak 800-200 v. Christus was het b.v. mogelijk, dat om zo te zeggen onafhankelijk van elkaar op verscheidene punten van de wereld grote beschavingen zich ontwikkelden: in China met Lao Tseu en Kon foe tseu; in Indië met de Boeddha en het neerschrijven van de Upanishaden; in Perzië met Zaratra; in Griekenland met de Eleaten en de beroemde wijsgerengeneraties; in Israël met de grote profeten Elias, Isaias en Jeremias, en wellicht bestonden er ook toen reeds in Midden- en Zuid-Amerika bloeiende cultuurcentra. Ze konden als het ware zonder diepgaande invloed vanwege vreemde culturen ontwikkelen. Hier is de eigen cultuurkring primair, de van buiten af ondergaane invloed secundair. Naarmate de verkenning van onze planeet, grotendeels dank zij de ondernemende geest van de Europeanen, voortschreed, werd er een net van relaties tussen de verscheidene cultuurkringen geweven. De invloed van de Westerse cultuur op al de andere versterkte geleidelijk, en groeide tot een gemeenschappelijke achtergrond. De grondverf van het in de maak zijnde schilderij van de wereldcultuur is westuropees, ook al blijven de afzonderlijke figuren daarop sterk afgeleid.

Met onze westeuropese deelculturen is het niet zo gesteld. Hier is het geheel primair, de delen secundair. De westeuropese cultuurkring groeide als één geheel. Alle grote geschiedkundige invloeden zijn er gemeenschappelijk. « Iedere Europese natie is in geringere mate beïnvloed geworden door haar eigen geschiedenis dan door de gemeenschappelijke geschiedenis van het Christelijk Westen », zegt Emmanuel Berl in zijn « Histoire de l'Europe » (Gallimard, 1945, blz. 13).

Wanneer we dan spreken over onze Nederlandse cultuur, dient er gezegd dat ze meer Europees is dan Nederlands. We kunnen beter gewagen van een Nederlandse verschijningsvorm van de westeuropese cultuurkring. Niet alleen is het geheel hier meer dan de som van de delen, maar we moeten methodologisch zelfs uitgaan van het geheel, om de eigen aard en de betekenis van de delen juist te kunnen vatten.

Dit voor de wording van onze Nederlandse cultuur. Hetzelfde beginsel geldt « a fortiori » voor haar tegenwoordige ontwikkeling en voor haar toekomst. De Nederlandse cultuur is niet « en vase clos » ontstaan, en kan zeker nu niet als een monade haar toekomst bepalen. De rol die ze kan en zal spelen mag alleen bepaald worden vanuit het geheel van de westeuropese cultuurgestalte (om aan te sluiten bij de terminologie van de Gestaltpsychologie). Het probleem van de hedendaagse cultuur is op de eerste plaats het probleem van de westeuropese cultuur.

Met de lotsbestemming van de Europese cultuur staan of vallen ook haar onderscheidene verschijningsvormen, waaronder de Nederlandse cultuur. De westeuropese cultuur maakt op dit ogenblik een crisis door. Ze staat voor een uitdaging, waarop een antwoord dient gegeven. Het antwoord wordt reeds gegeven. Het luidt: eenheid, met respect voor de verscheidenheid.

4. Het Europees eenheidsstreven als cultuurbevorderende factor.

Met dit eenheidsstreven van ons werelddeel is ook de toekomst van onze Nederlandse cultuur verbonden. We hebben hier niet tot taak de politieke en economische aspecten van dit streven uiteen te zetten. We beperken ons tot de weerslag van de eenheidsbemoeiingen op cultureel terrein, om dan tenslotte terug te komen op de bijdrage van onze Nederlandse cultuur in dit geheel.

Hoewel het cultureel leven niet noodzakelijk gedetermineerd wordt door de officiële bemoeiingen om het te bevorderen — zijn bronnen liggen dieper en zijn uitingen staan vaak in tegenstelling tot de officiële richting — toch geven deze bemoeiingen ons aanduidingen over de richting, welke een cultuur ingaat. We hebben ons dan de moeite getroost, eens in het bijzonder na te gaan, welke invloed tot nog toe de Europese eenwordingsgedachte, zoals ze belichaamd is in de Europese instellingen, bewegingen en in allerlei initiatieven, op het leven van onze westeuropese cultuurkring — waarvan de Nederlandse cultuur een aspect vormt — uitgeoefend heeft. Na dit zo getrouw mogelijk weergegeven overzicht, kunnen we beter de leemten aanduiden en onze houding als vertegenwoordigers van de Nederlandse cultuur bepalen.

Leo Trotsky aanziet het in zijn werk « Literatur und Revolution » (1924) voor een geschiedkundige wet, dat « de volledige overwinning van een nieuw historisch beginsel slechts behaald wordt met de vorming van een gewijzigd wetenschappelijk denken in het hele volk, alsook door het ontstaan van een nieuwe kunst. Alleen een beweging, gaat hij verder, die bij machte is wetenschappelijke houdingen en artistieke belevenissen fundamenteel te beïnvloeden, levert het bewijs, dat de historische kiem niet alleen halmen, maar ook bloesems voortbrengen kan ».

Dit gezegde nemen we, met een korrel zout op het woord « fundamenteel » — daar er nooit spraak is van totaal nieuwe inzichten — tot leidmotief van onze uiteenzetting. Onder dit voorbehoud kunnen we het historisch beginsel van Europa's éénwording de culturele vruchtbaarheidstest van Trotsky doen ondergaan. We vragen ons dan op de eerste plaats af: in hoever hebben de unificatiepogingen tot nog toe als zuurdeeg gewerkt t.o.v. de westeuropese cultuur? M.a.w. hoe ziet het bilan er uit van de initiatieven, die op cultureel terrein onder het motto « Europa één » genomen werden?

I. OVERZICHT VAN DE SPECIFIEK EUROPESE CULTURELE INITIATIEVEN SEDERT 1945.

Als vertrekpunt nemen we 1945, het jaar waarin de Europese gedachte, zoals ze tot dan toe voornamelijk in de continentale weerstandsgroeperingen geleefd had, voor de openbaarheid trad. Onmiddellijk na de wapenstilstand viel een onmetelijk herstelwerk te verrichten. De promotors moesten noodzakelijkerwijze berusten in het reddeloos verlies van een groot aantal kunstwerken, handschriften en wetenschappelijke documenten en, erger nog, in de dood van duizenden creatief-begaafde mensen die in de knop of in volle bloei weggerukt werden. In hoever werd nu het herstelwerk dat, ondanks deze definitieve verliesposten voor de Europese cultuur, toch aangevat werd, door de Europese éénwordingsgedachte beïnvloed?

We kunnen gerust onmiddellijk zeggen: in uiterst geringe mate. Een uitzondering dient gemaakt voor West-Duitsland, waar het Europees perspectief van 1948 tot 1954 als voornaamste reddingsboei uit de naoorlogse nihilistische chaos dienst gedaan heeft. In de overige westeuropese landen geschiedde het cultureel herstelwerk op de eerste plaats onder nationale impuls; in veel

geringere mate onder invloed van een wereldorganisme als UNESCO, en geenszins of nauwelijks merkbaar onder het Europees motto. Dit laatste mag geen verwondering wekken, daar de Europese gedachte eerst sedert 1950 voor goed begon door te breken.

Welke initiatieven van culturele aard werden door de Europese idee geïnspireerd? Hier volgt een kort overzicht. De louter bilaterale accoorden, zoals de culturele aspecten van het Benelux-verdrag, worden voorlopig terzijde gelaten.

1. Het Verdrag van Brussel. De accoorden van Londen en Parijs

Als eerste initiatief dient het verdrag van Brussel vermeld. Het werd op 17 maart 1948 door België, Frankrijk, Luxemburg, Nederland en het Verenigd Koninkrijk ondertekend. Art. 3 van dit verdrag bepaalt dat de verdragsluitende partijen « zich verbinden tot het leveren van gezamenlijke krachtingspanningen, om hun volkeren een beter begrip voor de beginselen, die aan hun gemeenschappelijke beschaving ten grondslag liggen, bij te brengen, en culturele uitwisselingen door wederzijdse overeenkomsten te bevorderen » (de Engelse tekst voegt er aan toe « or by other means »).

Het dient gezegd dat het Verdrag van Brussel geen noemenswaardige rol gespeeld heeft op politiek gebied, tenzij als springplank en aanmoediging voor bredere verdragen waardoor het snel achterhaald werd, b.v. door het stichtingsverdrag van de Europa-Raad in mei 1949. Onder de culturele initiatieven die uit het verdrag van Brussel voortgesproten zijn dienen vooral vermeld, naast de culturele identiteitskaart ingevoerd in 1950 en overgenomen door de Europa-Raad sedert 1 juni 1954, de lerarenconferenties gehouden te Ashridge in 1949, te Sèvres in 1950 en te Oosterbeek in 1951⁽¹⁾.

Het algemeen doel van deze conferenties bestond in het leggen van contacten tussen leraars, om hun toe te laten de aard van de morele en geestelijke verwantschappen tussen hun volkeren nader te onderzoeken. De deelnemers aan deze bijeenkomsten hebben er bijzonder veel belang aan gehecht, de beginselen van onze gemeenschappelijke beschaving te bepalen en na te gaan, in welke mate het wenselijk en verwezenlijkbaar is hun onderricht ervan te doordringen.

Bij het nagaan van de verslagen dezer bijeenkomsten en van de resultaten op andere gebieden, is het ons voorgekomen, dat de werkzaamheden vooral gericht waren op het aankweken van een hogere waardering voor ons cultureel erfgoed en voor de beginselen, die eraan ten grondslag liggen. Het was er meer om te doen, ons cultureel erfgoed te inventariëren, te systematiseren en tot het bewustzijn van de jeugd te laten doordringen, dan wel om het inschakelen van een nieuw dynamisch beginsel⁽²⁾. In deze eerste fase van Europese eenwordingspogingen heeft het verdrag van Brussel op cultureel gebied verdienste ge oogst, door het scheppen van een atmosfeer van toenadering tussen de vijf landen (allen ex-geallieerden: er was nog geen spraak van officiële toenaderingspogingen met Duitsland), het opwekken van een verlangen naar betere kennis van het gemeenschappelijke in onze onderscheidene cultuur-

(1) Een synthetisch overzicht van deze bijeenkomsten werd gepubliceerd onder de titel: *La Civilisation européenne occidentale et l'Ecole* (Parijs, Service d'Édition et de Vente des Publications de l'Éducation Nationale, z.d. 107 blz.). Engelse uitgave: *The Civilisation of Western Europe and the School*. (London, H.M. Stationery Office, 1954, 71 blz.).

(2) Cfr. *Annuaire Européen*, Vol. I. Publié sous les auspices du Conseil de l'Europe (Den Haag, M. Nijhoff, 1955), blz. 202-206.

kringen, en het verbeteren van de culturele uitwisselingstechniek. Tot daar de culturele inwerking van het Pact van Brussel.

Men herinnert zich, hoe te midden van de crisis, in augustus 1954 verwekt door het verwerpen van de Europese Verdedigingsgemeenschap in de Franse Nationale Vergadering, de toenmalige Britse minister van Buitenlandse Zaken, Anthony Eden, het Verdrag van Brussel weer uit de vergeethoek haalde, en in oktober daaropvolgend erin gelukte op die grondslag door de Verdragen van Londen en Parijs de Westeuropese Unie tot stand te brengen. Op politiek gebied zijn de uitwerkelen van de W.E.U. eer symbolisch geweest. Op het cultureel vlak brengt ze ook weinig nieuws, tenzij een bilateraal Frans-Duits accord betreffende een nauwere culturele samenwerking tussen de twee landen. In juli 1955 werd onder de auspiciën van de W.E.U. te Cambridge een conferentie van Rectoren en Vice-Kanseliers gehouden, ten einde de mogelijkheden tot een nauwere samenwerking tussen de universiteiten van de landen aangesloten bij de Raad van Europa, te onderzoeken⁽³⁾. Langs het secretariaat-generaal van de W.E.U., gevestigd te Londen, en langs een bijzondere commissie voor de Universiteiten, worden de contacten behouden en nieuwe initiatieven voorbereid.

De culturele werking van de W.E.U. geschiedt langs dezelfde weg als die van het Verdrag van Brussel, nl. langs officiële weg.

We komen thans terecht bij de werking van een niet-officiële initiatief, nl. het Europa-Congres van Den Haag en de daaruit ontstane organismen.

2. Het eerste Europa-Congres van Den Haag. Het Europees Cultureel Centrum

De culturele besluiten van het Europa-Congres (Den Haag, mei 1948) hebben een voorname rol gespeeld bij het tot stand komen van een aantal officiële en private Europese organismen: het *Europees Cultureel Centrum* (15 februari 1949: oprichting van het Europees Cultureel Bureau te Genève; oktober 1950 oprichting van het Centrum in dezelfde stad); het *Europees Bureau voor de Jeugd en het Kind* (Brussel 1949); het *Europees Gerechtshof voor de Rechten van de Mens*. Dit laatste organisme werd eerst grondig besproken op de bijeenkomst van de Internationale Raad der Europese Beweging (februari 1949 te Brussel), en vervolgens als officiële instelling opgericht in de schoot van de Europa-Raad door de overeenkomst, gesloten te Rome op 4 november 1950, later aangevuld door het Protocol van Parijs (20 maart 1952).

De overeenkomst trad in werking op 3 september 1953, nadat tien ondertekenende landen hun ratificatie-instrumenten hadden neergelegd; het aanvullend protocol trad in werking op 18 mei 1954. Door sommigen werd het betreurd, dat de overeenkomst betreffende de Rechten van de Mens gescheiden werd van de culturele resoluties van Den Haag, waaronder het oorspronkelijk voorkwam⁽⁴⁾. We zien niet goed in waarom dit moet betreurd worden⁽⁵⁾.

Na afloop van het Europa-Congres werd overgegaan tot de oprichting van een Internationale Culturele Commissie (later: Sectie) onder voorzitterschap van de Spaanse historicus Salvador de Madariaga, die reeds vóór de tweede

(3) Rapport de la Conférence des Recteurs et Vice-Chanceliers d'Universités Européennes. Londen 1955.

(4) W. von Cornides, *Der Europarat als politischer Rahmen der europäischen kulturellen Zusammenarbeit*, in: *Europa-Archiv*, 1954 (9), blz. 6995-7002.

(5) Zie verder over de Europese conventie voor de Rechten van de Mens: P. MODINOS, *La Conception Européenne des Droits de l'Homme*, in: *Annuaire Européen* (Den Haag 1955), blz. 141-170. Tekst van Conventie: *ibid.* 316-342.

wereldoorlog als lid van het Internationaal Instituut voor Intellectuele Samenwerking, opgericht in de schoot van de Volkenbond, naam verworven had⁽⁶⁾. Van deze Internationale Culturele Sectie, die deel uitmaakt van de Europese Beweging, is ook de heer Denis de Rougemont lid. Aan hem is de feitelijke oprichting van het Europees Cultureel Centrum en het bijeenroepen van de Europese Culturele Conferentie van Lausanne (december 1949) te danken. Op deze conferentie werden een reeks voorstellen gedaan ter bevordering van de culturele uitwisselingen en ter verspreiding van de Europese gedachte in de wereld van onderwijs en arbeid. Hier eveneens werd de gedachte van een Europees Centrum voor atoomonderzoek voor het eerst tot uiting gebracht. Sinds 1950 heeft het Europees Cultureel Centrum nog heel wat andere initiatieven gelanceerd: de stichting van een Europese Gemeenschap der Boeken-gilden; van een Europees Genootschap van Muziekfestivals; van een Europees Bureau voor Volksoepvoeding; van de geassocieerde Europese Persagentschappen (APEA); van een Europees Genootschap voor Fonoplaten; van een Commissie voor Sportieve opvoeding en tenslotte het belangrijkste: het Genootschap van Inrichtingen voor Europese Studiën (Association des Instituts d'Etudes Européennes, AIEE). Dit laatste genootschap werd opgericht op aanvraag van het Europa-College (Brugge juni 1951). Bijna alle specifiek-Europese wetenschappelijke studiecetra zijn er bij aangesloten. Het Europees cultureel Centrum heeft anderzijds het idee opgevat, een Europese cultuurstichting, naar het voorbeeld van de grote Amerikaanse private fundaties (Ford Foundation, Carnegie Endowment, enz.) in het leven te roepen. De officiële stichtingsakte van de « Fondation Européenne de la Culture », werd in december 1954 te Geneve ondertekend. Haar hoofddoel is, het cultureel leven in Europa een nieuwe spoorslag te geven, door de aanmoediging en de geldelijke ondersteuning van specifiek-europese culturele initiatieven. In de loop van 1957 werd de zetel van de stichting naar Nederland overgebracht, waar ze nauw samenwerkt met het Prins Bernhard-fonds.

In dit verband moeten we ook een woord zeggen over

3. Het Europa-College te Brugge

Heel dikwijls wordt beweerd, dat het Europa-College eveneens op het congres van Den Haag zou ontstaan zijn. Zo is het niet. Het dankt zijn oorsprong aan de samensmelting van twee initiatieven: een lokaal initiatief voor de vestiging van het Europees Cultureel Centrum, of althans van een zijner afdelingen, te Brugge, en een voorstel van de Internationale Culturele Sectie van de Europese Beweging, om te Brugge een Europese Universitaire Stichting te beginnen. Het samenvloeien van deze twee stromingen sinds januari 1949 leidde in oktober 1949 tot de stichting van het Europa-College, na de succesvolle afloop van een voorbereidende zitting. Toen in november 1949 de steun van de Belgische regering verkregen werd, kon de zaak voor goed starten⁽⁷⁾.

Het Europa-College is een inrichting van niet-officiële aard voor post-universitaire hogere Europese studiën. Het gemeenschappelijk leven is er verplichtend gesteld. Het eerste doel van deze inrichting is het verstrekken van een intellectuele, technische en morele vorming op het Europees plan aan een beperkt aantal jongere intellectuelen, hiertoe uitgekozen door hun nationale selectiecomité's. Meestal komen ze naar Brugge voor de duur van één academiejaar, met studiebeurzen vanwege hun regeringen. De meeste oud-studenten zijn werkzaam ofwel in Europese en internationale organisaties,

(6) Cfr. b.v. *L'avenir de l'Esprit européen* (Parijs 1934) blz. 284 vg.

(7) Cfr. de brochure: *Le Collège d'Europe à Bruges. Ses origines* (1957) 90 blz.

ofwel in een Europese sector van het nationale leven, ofwel op het private plan, als leraar, industrieel, ambtenaar of journalist. Ook in de private sector kunnen ze immers goed werk voor de Europese gedachte verrichten. Te Brugge geschiedt de vorming in de diepte. Het Europa-College bereikt slechts een betrekkelijk klein aantal mensen, maar het valt te verwachten dat binnen enkele jaren de groep Brugse afgestudeerden een belangrijke rol voor Europa zal kunnen spelen, terwijl anderzijds het Europa-College nog grote uitbreidingsmogelijkheden vóór zich heeft. Naast de vorming van jonge academici, heeft het Europa-College reeds twee achtereenvolgende *Europese Cyclussen* gehouden, in de vorm van wintercursus bestemd voor allen die zich aan actuele Europese vraagstukken interesseren.

4. De Europa-Raad

Hier belanden we weer op het officiële terrein.

Het stichtingsverdrag van de Europa-Raad (5 mei 1949) voorzag de oprichting van speciale commissies in de schoot van de Raadgevende Vergadering (art. 29). Krachtens dit besluit werd o.m. een Commissie voor Culturele en Wetenschappelijke Vragen opgericht. Deze commissie heeft tot bijzondere taak, de voorstellen van culturele en wetenschappelijke aard, welke van private zijde bij de Europa-Raad neergelegd worden, te onderzoeken en eventueel aan de Raadgevende Vergadering ter bespreking aan te bieden. Ze doet ook voorstellen uit eigen beweging. Worden de voorstellen door de Raadgevende Vergadering aanvaard, met of zonder amendementen, dan komen ze terecht bij het Comité van de Culturele Experts, die hun advies verstrekken aan het Comité van Ministers. Alleen dit laatste Comité heeft beslissende macht. Het valt dadelijk op, hoe ingewikkeld de te volgen procedure is.

Welke resultaten bereikte de Europa-Raad op cultureel terrein⁽⁸⁾? Deze vraag betekent: welke voorstellen ontvingen het placet van het Comité der Ministers? We kunnen de resultaten onder vier hoofdingen onderbrengen:

1. De *grondslagen* van de werking. Op 19 december 1954 werd door de vertegenwoordigers van de vijftien staten-leden van de Europa-Raad een *Europese Culturele Overeenkomst* ondertekend. Ze gaat *grosso modo* in dezelfde richting als die welke door het Vijfandenpact op cultureel terrein aangenomen werd. Ten einde de culturele werkzaamheid van de Europa-Raad op een bredere en meer stevige basis te kunnen organiseren, werd in de loop van het jaar 1955 door de Commissie voor Culturele en Wetenschappelijke Vragen een voorstel tot oprichting van een cultureel fonds van de Europa-Raad uitgewerkt. Tot op heden is dit fonds nog niet officiële opgericht. Het valt dadelijk op, dat het hier gaat om een officiële concurrent van de private Europese Culturele Stichting, die uitgegaan is van het Europees Cultureel Centrum van Genève.

In oktober 1953 werd te Rome, op initiatief van de Europa-Raad en van de Italiaanse regering, de Ronde-Tafel-conferentie van Europa gehouden, die tot doel had het geestelijk en cultureel vraagstuk van Europa, beschouwd in zijn historische eenheid, te bestuderen en de middelen tot het verspreiden van de Europese eenheidsgedachte in Europa zelf en in de wereld te onderzoeken. Aan deze hoogstaande conferentie namen deel de heren de Gasperi, Schuman, Toynbee, van Kleffens, Loefstedt, Kogon en de Rougemont. In 1956 werd door het Comité van Ministers een studiecommissie opgericht, die de resultaten van de Ronde-Tafel-conferentie moet verwerken en een grootsopgezet werk moet wijden aan al de belangrijke aspecten van de Europese

(8) *La Culture Européenne et le Conseil de l'Europe* (Straatsburg, Direction de l'Information, Conseil de l'Europe, 1956, 2).

Cultuur. De voorzitter van dit comité is dhr. Denis de Rougemont, de verslaggever Prof. Max Beloff (Oxford).

2. *Europese voorlichting.* De Voorlichtingsdienst van de Raad van Europa tracht, bij middel van radio- en TV-uitzendingen, filmen, publicaties en tentoonstellingen, alsook door het onderhouden van nauwe contacten met de nationale voorlichtingsdiensten, de publieke opinie voor de Europese gedachte te winnen.

3. *Studie en onderricht.* Verscheidene studieweken en bijeenkomsten werden door de Europa-Raad op touw gezet met het doel, de penetratiemethodes van de Europese gedachte in het onderricht te onderzoeken. In dit kader werd in 1952 een internationale stage voor Opzichters van het Middelbaar Onderwijs over de Europese Burgerzin gehouden in het Europa-College te Brugge; in 1953 te Nancy (lagere scholen); in 1955 te Saarbrücken (universitair onderricht); in 1956 te Twickenham, met als algemeen thema: de werking van de Europese idee in verleden en heden. Verder: in 1953 een bijeenkomst te Calw in het Zwarte Woud voor de herziening van de geschiedenis-handboeken; in 1954 een studiecycclus over de Middeleeuwen te Oslo; in 1955 een bijeenkomst van geschiedkundigen te Rome, gewijd aan de studie van de 16de eeuw; in september 1956 te Royaumont. Daarnaast organiseerde de Europa-Raad verscheidene studiecyclussen en conferenties voor jongeren, o.a. in de Universiteit van Straatsburg. Een voorstel betreffende de aanpassing van de Europese universiteiten aan de huidige noden ligt ter studie bij de Commissie voor culturele en wetenschappelijke aangelegenheden.

4. *Culturele uitwisselingen.* Dank zij de Europa-Raad, werd het personenverkeer en de uitwisseling van culturele goederen aanmerkelijk verbeterd en vereenvoudigd. Vermelden we slechts de culturele identiteitskaart, van kracht sedert 1954, de wederzijdse erkenning van de diploma's door de staten-leden (overeenkomst van 20 augustus 1954, te verwezenlijken in drie stadia), en het toekennen van studiebeurzen door de Europa-Raad.

Welk globaal oordeel kunnen we nu betreffende de culturele verwezenlijkingen van de Europa-Raad vertellen? Er werd een grote vooruitgang verwezenlijkt op het gebied van de verbetering der betrekkingen tussen de Staten-leden; de publieke opinie kreeg een ruimere kans op zich met de Europese gedachte vertrouwd te maken; baanbrekend werk werd verricht met de Ronde Tafelconferentie van Rome, de stage voor Europese burgerzin te Brugge, de bijeenkomst voor de herziening der geschiedenis-handboeken te Calw en het voorstel tot geleidelijke aanpassing van de Europese universiteiten aan het ritme van de Europese eenwording. Het voorstel tot oprichting van een cultureel fonds van de Europa-Raad lijkt ons eer een negatieve post, gezien er op dit terrein reeds een privaat initiatief aan de gang was. De ondervinding leert, dat ook op het internationaal plan private initiatieven gewoonlijk vlugger, goedkoper en diepgaander werken dan de officiële.

5. De culturele bedrijvigheid van de EGKS en van de Nato

Het mag op het eerste gezicht wonder lijken, dat ook louter economische of militaire instellingen als de EGKS en de NATO culturele bedrijvigheden uitoefenen. En toch wordt dit gedaan.

Wie de dooppeter van de EGKS, President Robert Schuman, van naderbij kent, zal zich geenszins over diens bewering: «de EGKS is ook een geestelijke gemeenschap», verwonderen. Daarmede bedoelde Schuman, zoals hij

Voor Uw **BEROEPS- & VAKKLEDEREN** slechts één enkel adres:

ST. GUMMARUSSTRAAT, 55 — Tel. 33.56.25

IN 'T KLEIN WERMANSPALEIS

M. VAN DE WALLE — Confektiebedrijf van alle beroeps- en vakkleding

- Prachtige keuze van kielen voor alle vakken en beroepen in verschillende kleuren, voor dames en heren
- Talrijke modellen - Sterk en krimp vrij weefsel - Sierlijke en kloeke afwerking
- Specialiteit van MAATWERK. Snelle en hoffelijke bediening. Lage prijzen.
- Een telefoontje of een gewoon kaartje en men komt onmiddellijk aan huis om de maat te nemen.

BIERHUIS

Renaissance

Gesticht 1947

HET BEST BEKENDE
VLAAMS DANS-CABARET
TE BRUSSEL

MARTELARENPLEIN, 1
(op 100 m. van de Muntshouwborg)

Tel. 17.39.22

Eigenaar: PIERRE BEUN

N.V. USINES LIGOT
WAVERSE STEENWEG-1310-1314
OUDERGEM - BRUSSEL
Tel. 72.56.49 - 72.54.20

LADDERS

ENKELE - DUBBELE
SCHUIFLADDERS
REFORMLADDERS
HANGSTELLINGEN
LIJST LEERTJES

DRANKHUIS
G R A A F
VAN

E G M O N T
Jules van Praetstraat 28
BRUSSEL
(op 20 m. van de Beurs)
Telefoon: 12.22.63

HET TEHUIS
VAN ALLE VLAMINGEN!

EIGENARES:
C.V. BRUSSELS TEHUIS
H.R.B. 229.900

ons LAND

Het meest gekende weekblad in Vlaanderen...!

- ... met veruit de grootste gecontroleerde oplage!
- ... en de best gekende ongevallenverzekering voor het gezin!

VERZAMELAARS... kent U onze prachtige meerkleurige prentdienst « GLOBERAMA », alleen verkrijgbaar als lezer van « Ons Land » ?

«ORBIS» n.v., Directeur Karel GOYVAERTS: Frankrijklei 83 - Antwerpen. Tel. 32.43.84

Laboratoria Dr. C. JANSSEN

Eupharma

Turnhout

M. DAEL

Binnenhuisversiering

Grote Steenweg 30

BERCHEM - ANTWERPEN

Tel. 39.30.19 - 39.24.45

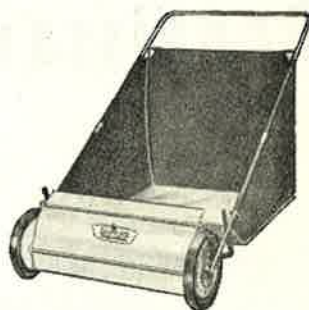
GRASMACHINES SAVAGE MET ROTATIVE MOTOR

De wonderbare grasmachine SAVAGE met traktor Jeep. Enig op gebied van presentatie en mechaniek. 3 verschillende snijhoogten - 20 km. per uur op een breedte van 65 cm.

PRIJS: 31.000 F.

Andere rotatieve grasmachines vanaf 4.900 F en de SAVAGE vanaf 6.200 F.

Blad- & grasopaper 2.575 F.

Etn DE JONGHE

Braemtstraat 86, BRUSSEL

Tel. 17.68.47

PROVINCIALE AGENTEN GEVRAAGD

Mat. d'Expl. Forestière

15, Av. Henrijean, SPA

Tel. 717.06 (Inter 087)

HUIS J. BOL

Opv. J. LIBBRECHT

Sint Jacobstraat 21, ANTWERPEN

Grote keus in:

- Thermometers — Barometers
- Toneel- en Verrekijkers
- Moderne brillen — Prima glazen — Mooie zonnebrillen

10% vermindering aan onze leden

Tel. 32.57.95

« RUBENSHOF »

ANTWERPEN

Het huis met standing

aan de Groenplaats

het reeds vóór het officiële in werking treden van de EGKS verklaarde, dat de stichting en de werking van deze instelling slechts mogelijk is tegen de achtergrond van een geheel van ideeën en morele opvattingen. Meer en meer schijnt men er zich bij de leiding van de EGKS bewust van te worden, vooral sinds het verwerpen van de EDG, die in haar val ook de plannen voor de oprichting van een Politieke Gemeenschap meerukte, dat de louter economische factor op zichzelf alleen niet bij machte is om een werkelijk leefbare Europese Gemeenschap op te bouwen. Men ziet dan ook de EGKS de laatste tijd steeds meer steun verlenen aan Europese culturele initiatieven, zoals de Europese School te Luxemburg, de Europese Dag van de Scholen, de beurzen voor Europese navorsing (bourses de recherches européennes) en het Europa-College. In het kader van de Brugse instelling werd de Robert Schuman-Leerstoel voor Internationale Economie in mei 1953 opgericht met de financiële steun van de Hoge Autoriteit van de EGKS. Deze leerstoel is sinds oktober 1953 in voege. President Schuman kwam persoonlijk de openinglessen houden.

We weten ook hoe in mei/juni 1955 de ministers van de zes EGKS-landen tijdens hun bijeenkomst van Messina op voorstel van de Duitse afvaardiging het plan voor de oprichting van een Europese Universiteit en de samenwerking op het gebied van atoomenergie besproken hebben. Een bepaling dienaangaande werd opgenomen in het Euratom-verdrag. Thans, na de inwerking-treding van de Euratom, begint de uitvoering definitieve vormen aan te nemen. Er zal een Europees opleidingsinstituut voor kernwetenschappen op universitair niveau opgericht worden, en daarbij aansluitend zoeken de promotors van dit voorstel gaandeweg faculteiten uit te bouwen, om met verloop van jaren te komen tot een Europese Universiteit, die diploma's en titels, erkend in het gebied van de zes landen, zou kunnen verlenen.

(vervolgt)

Ant. K. J. Verleye, o.f.m. cap.
Europa-College, Brugge.

Dames en Heren...

Zwijgen is onverbeterlijk. Alzo sprak jaren geleden tot een onbezonnen knaap, een bekeerde wildstroker, die portier was van een oude Abdij. Wanneer ik nu, m'n mond voorbijpraat, niettegenstaande de lessen van het leven, zie ik weer die borende blikken en hoor ik de milde stem.

En toch, in den beginne was het woord, met de eerste mens, natuurlijk een man. Maar al gauw kwam er een vrouw bij (vanzelf-sprekend) en toen werd er een aardig woordje geplacéerd. Sedertdien komt er geen eind aan de welsprekendheid op deze aardbol. Het is algemeen geweten dat de vrouwen geen last gevoelen met praten, maar de mannen hebben training nodig, opdat ze daar niet zouden staan met de mond vol tanden, wanneer hun gevraagd wordt iets te zeggen.

Er zijn geboren sprekers, alhoewel het spreekwoord zegt dat men dichter is geboren maar redenaar wordt. Al de anderen, ook de dappersten, voelen soms het koude zweet uitbreken, zodra zij de fatidieke woorden hebben geuit: Dames en Heren.

Een filantroop, logopedist te 's Gravenhage, die de simpatische naam voert van A. Hesp, heeft een lijvig handboek voor sprekers samengesteld* dat onze ingenieurs, apothekers, dokters, architecten en zelfs advocaten goede diensten kan bewijzen. Daar de verkoper bovendien zo vriendelijk was in dit blad, ettelijke advertenties te plaatsen, werd het hoogste tijd om U er wat meer over te vertellen.

* « Praktisch Handboek voor Sprekers », door A. Hesp. — 374 bl. — 1957, G.J.A. Ruys Uitgevers Mij, Bussum. — Te verkrijgen bij de Wase Boekhandel St.-Niklaas, Parklaan, 2, tegen 265 fr., keurig uitgegeven in prachtband.

Een redevoering, een speech, een toespraak, een herdenkingsrede, een voorstelling, een improvisatie, een welkomsgroet, een dankwoord, hebben dit gemeen dat zij een sluitend geheel moeten vormen, bestaande uit kop en staart, met daartussen een lichaam. De aanhef is bijzonder belangrijk: men moet zijn toehoorders ineens te pakken krijgen, en om niemand te kwetsen of te vergeten, kan men veilig beginnen met: dames en heren (soms is het geboden de prominenten met hun titels aan te spreken).

Is men dan op die wijze goed gestart, dan komt het er op aan dat men iets te zeggen heeft. Dat is niet altijd gemakkelijk, de klassieke koetjes en kalfjes helpen niet veel bij het doorknippen van een lint, het inhuldigen van een kliniek, het aanbieden van een broze vaas, het leggen van een eerste steen, het vieren van een bruiloft, het treuren bij een graf of het overhandigen van een dikke check. Men moet bij zijn onderwerp blijven, dat gewoonlijk niet wereldschokkend zal zijn, doch mits enige voorbereiding onder de knie te krijgen is. Men vermijde gemeenplaatsen als «deze heuglijke gebeurtenis, deze mijlpaal in de geschiedenis van onze bond, een onvergetelijke dag of mij valt de eer te beurt en ander uitzonderlijk geluk of genoegen.»

Wat men zegt schijnt echter niet zo gewichtig te zijn, de kwestie is hoe men het zegt. Er is natuurlijk een opmerkelijk verschil tussen beminde parochianen (zalvend), vereerde weldoeners (sostenuto), mijn generaal (niet te familiair), mijnheer de burgemeester (neutraal), beste vrienden (vlot), liefste vriendinnen (bij manier van spreken), waarde strijdmakkers (met de trompet), mijn goede (suiker) tante (erkentelijk), Excellentie (licht buigend), eerwaarde zusters (innemend), geacht personeel (gemeend), comilitones (entoesiast), of heren vertegenwoordigers van het soevereine volk (zonder illusies).

Volgens deze aanduidingen kan men gevoegelijk enkele volzinnen aaneenrijgen.

Doch opgepast: laat U niet te veel op dreef jagen door de inspiratie, want de tijd van de mensen is afgemeten. Zodra zij beginnen te kuchen, te hoesten of te niezen, denk dan dat het signaal op rood staat, en stop gevat of waardig.

Tot zover wat het spreken betreft. Er zijn nog twee dingen die we speciaal moeten vermelden, en wel de houding van de spreker en het begripsvermogen van zijn publiek.

Wie op een vergadering, in een klub, aan de feestdis, in een auditorium, op een meeting, op een verhoog of op de begane grond, binnen of buiten het woord richt tot zijn soortgenoten, zal de nodige zorg besteden aan zijn uiterlijke houding. Liefst recht en ongedwongen, met open ogen bij voorkeur, en vooral voorzichtig met de handen. Deze laatsten in geen geval gebruiken om te plukken aan de neus, te trekken aan de oren of te krabben op en achter het hoofd of elders op het lichaam. Dat baat niet, het is onestetisch, en verstrooit de geachte toehoorders. Men hantere hand en vingers oordeelkundig om een belangwekkende passage of een geslaagde geestigheid het volle effect te verlenen. Weet men absoluut geen weg met die handen, dan kan men ze verbergen in een broekzak of achter de rug, of nog: ze laten rusten of hangen. U ziet het: er is altijd een mouw aan te passen, als men maar niet (te) zenuwachtig wordt.

Het normaal publiek (stafbrevehouders, kongresgeleerden en akademici niet te na gesproken) wordt door alle bevoegde auteurs gelijkgesteld in denken en begrijpen met kinderen van 15 jaar. Dit is een uiterste grens, eerder naar de optimistische kant. De techniekers van demonstraties, modeshows, kleinkunstkabaretten, entertainment, sport en politieke spektakels weten met kinderen om te gaan, en boeken dan ook winst met sukses. Het publiek is in blijde verwachting, maar niet veeleisend: val ineens met de deur in huis, zeg eenvoudig wat ge bedoelt, met humor en bevattelijk, spreek niet over te veel punten maar over enkele punten veel. Men moet z'n onderwerp beheersen, akkoord, maar veel kunnen weglaten, men moet overtuigend zijn én bondig, men moet «binnen de taalkring» blijven van de mensen tot wie men spreekt.

Onze taal is 150.000 woorden rijk, en het is dus mogelijk zijn woordenschat te vergroten, het juiste woord te kiezen. Last not least: wie uit het hart spreekt (ex abundantia cordis) heeft altijd gewonnen, zolang er mensen zijn om te luisteren naar een oprecht woord.

Zo kan ik besluiten:

Al grasduinend door dat solide boek van de Heer Hesp, wordt men wegwijst in het spreken, vindt men tips en remedies voor spreekangst, geheugenzwakte, de kunst van het pauzeren, stem en spraak, artikulatie, improviseren, het eerste en laatste woord van de wel-sprekendheid, met talrijke voorbeelden.

Dames en Heren,

Ik dank U voor Uwe hoffelijke aandacht, terwijl ik me heb kunnen kwijten van een kleine verplichting.

J.H.

Het Genootschap

« De Nederlanden in Europa »

Na twee contactvergaderingen die gehouden werden in het jaar 1955 op de Pietersberg te Oosterbeek (Arnhem) en in het Kasteel van Brasschaat, en na een vrij groot aantal besprekingen tussen de initiatiefnemers van deze bijeenkomsten, — werd beslist een werkgemeenschap in het leven te roepen, die de draden van de vroegere Grootnederlandse beweging weer zal opnemen en de dringende taak zal vervullen de activiteiten te bundelen van al diegenen die in de hedendaagse verhoudingen werken aan het behoud van de nederlandse cultuurgemeenschap.

In de Statuten is de doelstelling van het genootschap als volgt omschreven: «*Het wil, ongeacht het staatkundig verband waarin de Nederlandssprekende gemeenschappen in Europa leven, het samenhorighedsbesef versterken van allen, die daartoe behoren en daarbij opkomen voor hun goed recht om de eigen volksaard op eigen wijze te ontwikkelen.*»

«*Het Genootschap is zich bewust van de grote waarde, die het streven naar bovenationale verbanden voor de Europese samenleving kan hebben; de deelgenoten in dit streven dienen echter uit te gaan van de verschillende geaardheid der onderscheiden volken, omdat alleen daardoor een samengaan van deze volken inhoud krijgt.*»

«*Het Genootschap is zich ook bewust van het belang van nauwe banden met het Zuid-Afrikaanse volk en met buiten de Nederlanden wonende Nederlands-sprekenden.*»

Het Genootschap zal trachten zijn doel te bereiken door

- het organiseren van voordrachten of daaraan medewerking te verlenen;
- het instellen van commissies ter bestuderen van speciale onderwerpen;
- het verspreiden van geschriften of daaraan medewerking te verlenen;
- het scheppen van contacten met en tussen personen en instellingen die geacht kunnen worden het streven van het Genootschap te bevorderen.

Hieruit blijkt duidelijk dat het niet de bedoeling is van het Genootschap om in de plaats te komen van een aantal andere verenigingen, die op het gebied van de grootnederlandse samenwerking vruchtbaar werk verrichten of een nieuwe vereniging te worden naast de andere, — Het wil alleen die taken ter hand nemen die niet reeds door andere verenigingen worden nagestreefd en verder contacten onderhouden met die andere verenigingen en groepen ten einde hun activiteiten zoveel mogelijk te coördineren en te helpen bevorderen.

Uit deze doelstelling en werkmethode vloeit dan ook logisch voort dat van diegenen die tot het Genootschap zullen toetreden een zekere activiteit zal worden gevraagd, zowel in de schoot van het genootschap zelf, als in de verenigingen en kringen waarin zij normaal werkzaam zijn.

Diegenen die het op zich hebben genomen als leden van het Bestuur het Genootschap gedurende zijn eerste bestaansjaar te leiden, hebben reeds een aantal initiatieven genomen, die in de loop der e.v. weken zullen verwerkt lijkt worden, zo hopen zij.

En een van deze initiatieven is een conferentie welke zal doorgaan op 15 en 16 november a.s. in het «Kasteel van Brasschaat». Als onderwerp voor deze conferentie werd genomen: «De voordelen en de gevaren van de Europese integratie voor de Nederlandse Gemeenschap». — Als inleiders voor de besprekingen zullen optreden: mr. L. Craeybeckx, Burgemeester der stad Antwerpen, Prof. ir. de Langen, Hoogleraar te Delft en mr. J. Flerackers, die het standpunt van de jongere generaties t.o.v. deze problemen zal uiteenzetten.

De Conferentie zal doorgaan onder het voorzitterschap van Prof. d. P. Geyl, die ook Algemeen Voorzitter is van het Genootschap.

Leden van het A.V.O.H.V. en andere belangstellenden, die wensen toe te treden tot het Genootschap en/of deel willen nemen aan de Conferentie te Brasschaat kunnen zich opgeven bij de secretaris mr. J. van Waeg, Maria Louisasquare, 66, Brussel.

W. M.

Bibliografie

Dr. A.W. WILLEMSSEN. *Het Vlaams Nationalisme 1914-40*. Wolters. Groningen 1958 — 425 blz. — prijs Fr 350,—.

Prof. Dr. C. Gerretson heeft ergens geschreven dat «de geschiedenis, wil zij vruchtbaar zijn, het schouwen is van de toekomst in de spiegel van het verleden».

Het is inderdaad zo dat wij, bij het bestuderen van het verleden, daaruit de lessen moeten trekken om ons in de toekomst niet nog eens te bezeren aan de stenen waar wij in het verleden zijn tegen gelopen.

Met deze gedachte voor de geest, — onbewust en ongewild, — heb ik het boek van Willemsen gelezen en ik moet zeggen dat het ten slotte een fascinerende lektuur is geworden, maar een lektuur waarbij mij ook vaak een gevoel van beklemmende schaamte heeft bekropen.

Honderden bladzijden lang, — en de kleinste details worden ons niet gespaard, — vertelt ons de auteur de geschiedenis van onze eigen jeugd, van ons streven en strijden, van onze overwinningen en vergissingen en van onze miserabele kleine twisten: de geschiedenis van de gehele Vlaamse beweging tussen de twee oorlogen waarin wij allen acteur of figurant zijn geweest.

De Vlaamse gemeenschap is aan de jonge Nederlandse historicus, Dr. Willemsen, die het aangedurfd heeft de geschiedenis van het Vlaamse nationalisme als onderwerp te nemen voor zijn doctoraal proefschrift, een grote dankbaarheid verschuldigd.

Het moet voor hem een echte benediktijnerarbeid zijn geweest om na jarenlange opzoekingen in allerlei bibliotheken en archieven (mede ook in enkele privé archieven, w.o. speciaal dat van zijn promotor, Prof. Dr. P. Geyl) als buitenstaander, die van onze meer dan ingewikkelde en verwarde Vlaamse mikrokosmos niets meer kende dan het louter bestaan, — wegwijs te worden in deze doolhof en wel zodanig dat op dit ogenblik wellicht niemand onze jongste geschiedenis kent zoals hij.

Na zijn promotie te Utrecht in de maand juli 1958, waarbij ook een aantal Vlamingen aanwezig waren, is zijn proefschrift thans verschenen, en in de boekhandel verkrijgbaar.

Geen enkel Vlaams academicus die begaan is met de toekomst van ons volk en die zich daarover bezinnen wil, mag dit boek ongelezen laten. Het is voor Vlaanderen te hopen, dat het op vele honderden exemplaren zal worden verspreid en dat het velen tot een ernstig nadenken zal aanzetten.

Mr. W. MELIS.

Te Gent is
ROELAND
het Tehuis
aller Vlamingen

OOK ACADEMICI VINDEN ER
STEEDS

GEZELSCHAP,
LEKKERE DRANKEN

Korte Kruisstraat 3

Uitbater: Karel DE CLERCK

Tel. 23.28.28

ACADEMICI,
HUIS- en BEROEPSPERSONEEL
Vermijdt alle moeilijkheden in
verband met de R.M.Z., sluit aan
bij het

**SOCIAAL
SEKRETARIAAT
DER
VRIJE BEROEPEN**

Maarschalk Gérardstraat 4a
ANTWERPEN

Telefoon: 32.52.49

Beheer:

Dr J. Van Reeth — Apot. M.
Raeymaekers — Dr J. Roosens
Dr L. Rombouts — Dr D.
Rottiers.

DORTMUNDER THIER

het bier bij uitstek
der Vlaamse Academi

Alleenvertegenwoordiger voor België:

MAURITS ABTS

Steenweg op Leuven, 94
KORBEEK-LO

BEZOEK ONZE BIERKELDER
op de Oude Markt, 22, Leuven

Excellent!